

Harilik ebajasmiin.

Lumivalged õied ja taevalik lõhn

REIN SANDER

Jasmiinist rääkides mõtleme tavaliselt ebajasmiini. See pole täpne, kuid on suupärasem.

Päris jasmiin (*Jasminum*) on nõnda soojalembene, et meil avamaal ei kasva. Lähimat jasmiini olen näinud Ojamaal Visby botaanikaaias.

Ebajasmiini (*Philadelphus*) perekonda kuulub umbes 50 liiki, meil on kõige tavalisem harilik ebajasmiin (*Ph. coronarius*). See 2–3 meetri kõrgune taevalikult lõhnavate õitega põõsas on vanemates aedades üsna tavaline.

Sama hästi lõhnab ka **värd-ebajasmiin** (*Ph. x lemoinei*), tema aroomis on selgelt tunda magusat metsmaasikat. Värd-ebajasmiin kasvab ainult poolteise meetri kõrguseks ja sobib väikeaeda paremini.

Hiline õitseja

Suured puhasvalged, kuid kahjuks lõhnata õied on **suureõielisel ebajasmiinil** (*Ph. grandiflora*). See liik õitseb natuke hiljem kui harilik ebajasmiin, juulis.

Enamik ebajasmiine annab juurevõsu ja kasvab liiga tihedaks puhmaks, kuid suureõieline ebajasmiin jääb alt tühjaks ja kipub aastatega välja venima. Selline vana põõsas tuleb noorendamiseks kevadel maapinnani tagasi lõigata. Siis näete õisi jälle paarikolme aasta pärast.

Enne niisugust karmi lõikust on kindlam tunne, kui olete varuks tei-

nud paar noort istikut. Kui neid endal vaja ei lähe, võite nad pärast juuttavatele jagada.

Lihtne paljundada haljaspistikutega

Kõiki ebajasmiini liike ja sorte on lihtne paljundada haljaspistikutega, mis tehakse noorte võrsete ladvaosast. Parim aeg selleks on juuni lõpus või juuli alguses, kui võrsed on poolpuitunud. (Paljudel liikidel hakkavad sel ajal õied parajasti puhkema.)

Liiga noored vesised võrsed lähevad juurdumise ajal enamasti hallitama, liiga puitunud pistoksad aga ei juurdu enam hästi. Kogenud pistikulõikaja koolutab võrset katseks poolringina ümber pöidla – kui võrse paindub vetruvalt ega murdu ning koor ei pragune, on õige aeg käes. Seda nippi peab omal käel katsetama.

Sobivaim aeg pistikuid lõigata on hommikul, kui rakkude siserõhk – turgor – on suur ja võrsed ilusasti kikkis. Kui ilmad on väga kuivad, on mõistlik põõsast eelmisel päeval korralikult kasta.

Võõrast aiast võite paar oksa pistikuks paluda loomulikult ka keskpäeval, kui muud võimalust pole. Tooge vette pandud või niiskesse paberisse keeratud oksad koju, pange keldrisse või mujale jahedasse kohta vette ning lõigake alles järgmisel hommikul.

Tavaliselt saab pikemast võrsest kaks, mõnikord isegi kolm korralikku haljaspistikut. Võrse rohtne tipp lõiga-

Suureõieline ebajasmiin.

ke ära – see ei juurdu, vaid läheb mädanema. Kui paljundusmaterjali on vähe, siis on muidugi kiusatus teha ülemine lõige nii ladva lähedalt kui võimalik.

Kuidas lõigata

Lõigake võrsega risti ja ülemisest lehest või lehepaarist võimalikult kaugel. Haljaspistikule jätke 2 lehepaari (või 3 lehte). Suurema lehelabaga liikidel kärpige liigse aurumise vältimiseks lehte väiksemaks, jättes sellest alles poole või isegi ainult kolmandiku.

Alumine lõige tehke kaldu, alumise lehe alt. See leht koos rootsuga eemaldage – mullas läheb see mädanema ja rikub kogu pistiku. Nüüd torgake pistikud alumist otsa pidi kasvustimulaatori sisse ning siis paljunduskasti või -lavasse.

REIN SANDER